

gieradu

bevegelses i samisk kunstverden
sirdimat sámi duodje- ja dáiddamáilmmis

Gierdu- bevegelse i samisk kunstverden sirdimat sámi duodje- ja dáiddamáilmmis

Lærerveiledning

Lærerveiledningen brukes sammen med vedlegg med flere opplysninger om kunstnere og verk i utstillingen. En webutstilling vil også være tilgjengelig på www.skinn.org og www.rdm.no fra 1. februar 2009.

Målgruppe

Grunnskoleelever og elever i videregående skole.

Fagtilknytting

Tverrfaglig: Historie, samfunnsfaget, kunst og håndverk, norsk og KRL faget.

Om utstillingen

Utstillingen er et samarbeid mellom SKINN (Samorganisasjonen for kunstformidling i Nord-Norge) og RiddoDuottarMuseat - De Samiske Samlinger i Karasjok. Formålet med prosjektet er å presentere kunst av samiske kunstnere i vår samtid. Verkene er hentet fra RiddoDuottarMuseat sin kunstsamling som i dag er lite tilgjengelig siden det meste befinner seg i magasiner på museet i Karasjok. Denne samlingen skal en dag inn i et fremtidig samisk kunstmuseum.

Vi stiller spørsmål ved kunstdiskursen og hva som definerer det gyldige på den nasjonale kunstscenen - med vekt på mangfoldsperspektivet. Vi er av den oppfatning at vår egen historie baserer seg nettopp på kulturelt mangfold. I Norge i dag er det få visningssteder for kunst med annen opprinnelse enn den euroamerikanske. Er det slik at vi i frykt for å bli opp-

levd som provinsiell i internasjonal sammenheng, ikke slipper inn helheten av mangfold på den nasjonale kunstscenen?

Målsetting med formidlingen

Gjennom billedkunsten ønsker vi å informere elevene om forskjellige samiske virkeligheter, og gi elevene bedre kjennskap til nyere visuell kunst.

Oppgaver før besøket

1. Gå gjennom og diskuter ord og uttrykk i veiledningen.
2. Bruk internett for å finne informasjon om medvirkende kunstnere.

Se: www.skinn.org, www.rdm.no, www.samiskkunstnersenter.no

3. Snakk om tematikken i utstillingen. Hva vet elevene om det samiske? Har noen samisk slekt, kan de ord/uttrykk? Har de kjennskap til samiske kunstnere fra andre sjangere? La elevene skrive en kort egen presentasjon.

4. Hvor er Sápmi?

I utstillingen

Formidler samler klassen, og presenterer utstillingen kort.

Velg ut 1-2 verk fra utstillingen. La elevene beskrive hva de ser, uten å styre assosiasjonene. Suppler elevene med mer informasjon om verket og kunstneren. Fokuser på motiv og symbolbruk, og hvilke materiale og teknikker som er benyttet. Hvordan gjenspeiler dette modernitet vs. tradisjon?

Hvilke historier gir verkene til elevene? Velg en av formidlings-

metodene under for videre gang i formidlingen.

Alternativ 1

- Send elevene rundt i utstillingen hver for seg, hvis klassen er stor deler formidler inn i passe grupper.
- Elevene/gruppene velger et verk hver, hvilke historier danner de seg til verket?
- Del ut elevens ark, la elevene skrive stikkord til utvalgte verk.
- Samling for gjennomgang, samtale og diskusjon. Eleven/gruppen presenterer selv *sitt* verk.

Alternativ 2

Gå samlet med klassen gjennom utstillingen. Velg verk med utgangspunkt i undergruppene nedenfor.

Idèbasert:

Hva forteller verkene om samisk virkelighet? Trekk frem likheter og forskjeller. Hvilke historier gir verkene elevene?

Materialbruk:

Tradisjonelle materialer (eks duodji) og andre materialer. Send elevene rundt i utstillingen. Hvor mange materialer og teknikker er brukt?

Mytologi:

- Hva vet elevene om samisk religion, kristningen av samene, og dagens livssyn?
- Kjenner elevene til samiske sagnfigurer og historier? Trekk paralleller til Norrøn mytologi.
- Vis referanser i verkene til Sieidi og animisme.

Oppgaver etter besøket

1. Diskuter tematikken i utstillingen. Relater det til egne opplevelser om identitet, og til egen kultur.
2. Diskuter hvilken rolle samisk kultur har i dagens samfunn, med utgangspunkt i fremstillingen i skolebøker og media.
3. Det å ta tak i og bruke kunstverk i en egen kreativ prosess, kan være med å befeste kunnskapene elevene har ervervet seg gjennom utstillingen.
  - a. Aslaug Juliussen: Finn lokale materialer som kan bli til skulpturer, eller andre kunstverk. Kan det være noe i lokalhistorien som kan inspirere til bestemte materialer, eller bestemte ideer?
  - b. Geir Tore Holm: Samle kopper og kar som kan omskapes til nye ting, enten rene kunstverk, eller nye bruksgjenstander. Dette kan gjøres som rent kunsthåndverk, eller ved å trekke inn temaer som gjenbruk og miljøvern.
  - c. Ta en trebit og puss den glatt. Riss inn et mønster, og gni biten inn med olje og aske.

4. Elevutstilling

La elevene lage egen utstilling av egenproduserte arbeider med inspirasjon fra utstillingsbesøket.

Elevutstillingen kan være i klasserommet eller i større rom sammen med andre klasser fra skolen som har besøkt utstillingen. Inviter foreldre og la elevene få lage en ordentlig utstillingsåpning med f. eks brus, boller, taler osv.

Ord og uttrykk

Dáidda: Kunst

Duodji: Alt som kan skapes for hånd knyttet til samisk håndverk.

Dáiddaduodji: Samisk kunsthåndverk

Sieidi: Naturskapt hellig sted, ofte stein, fjell, innsjø. Kan være knyttet til offerhandlinger.

Animisme: Religiøs oppfatning om at alt i naturen, både døde og levende ting, har sjel, og er beslektet, med sin egen kraft.

Læstadianisme: En luthersk kirkelig vekkelsesbevegelse som ble startet av den svenske presten Lars Levi Læstadius (1800–61) i svensk Lappland. I 1840-årene spredte vekkelsen seg til Finland og Nord-Norge, og har siden bredt seg til flere land. Etter 1900 ble vekkelsen splittet i flere retninger. Læstadianismen tilhører statskirken, men har egen nattverd, dåp og konfirmasjon.

Prosjektet har mottatt støtte fra:

- FRITT ORD
- Kulturkontakt Nord
- Norsk Kulturråd
- DKS Nordland
- DKS Finnmark
- Samisk Kulturfond
- ABM-utvikling

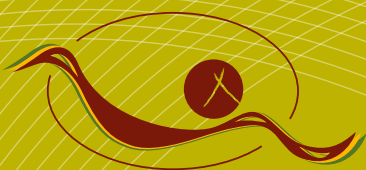
Utgiverinformasjon:

- Prosjektleder: Eva Skotnes Vikjord
- Kuratorer: Irene Snarby og Eva Skotnes Vikjord
- Formidlingsansvarlig: Vigdis Blaker
- Lærerveiledningen er utarbeidet av SKINN og RiddoDuottarMuseat, i samarbeid med Randi Olstad.

For mer informasjon:

SKINN
Postboks 541
8001 Bodø
post@skinn.org
Telefon: 75 52 73 66

www.skinn.org
www.rdm.no
www.gallerinettverk.no

RiddoDuottarMuseat

SKINN

samorganisasjonen for kunstformidling i nord-norge

